

VERZONDEN 14 OKT 2020

PROVINCIE ■■ UTRECHT

BESLUIT van GS van Utrecht

DATUM	14 oktober 2020	TEAM	Vergunningverlening Natuur en Landschap
ZAAKKENMERK	Z-WNB-RI-REG-2020-0226	REFERENTIE	Servicebureau
NUMMER	820AB98D	DOORKIESNUMMER	030-2583311
UW BRIEF VAN	30 januari 2020	FAX	030-2583139
UW NUMMER	-	E-MAILADRES	Servicebureau@provincie-utrecht.nl
BIJLAGE(N)	- voorschriften en beperkingen - Kaart planlocatie	ONDERWERP	Ontheffing ruimtelijke ingrepen Laarderweg 70 te Eemnes

Besluit van Gedeputeerde Staten van Utrecht op de aanvraag van 30 januari 2020 van Tritium advies B.V. namens Koot Holding B.V. om ontheffing in het kader van artikel 3.3, eerste lid, en 3.8, eerste lid, van de Wet natuurbescherming (hierna: wet).

I. Besluit

Gelet op het bepaalde in de wet, het Beleidskader Wet natuurbescherming en Verordening Natuur en Landschap hebben wij besloten u:

- ontheffing te weigeren van de verbodsbepaling genoemd in artikel 3.1, vierde lid van de wet, voor zover dit betreft het opzettelijk verstoren van de huismus, omdat deze verbodsbepaling niet wordt overtreden;
- ontheffing te verlenen ontheffing te verlenen van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.1, tweede lid, van de wet, voor zover dit betreft het opzettelijk beschadigen, vernielen, van nesten of rustplaatsen van de huismus;
- ontheffing te verlenen van de verbodsbepaling genoemd in artikel 3.5, eerste, tweede en vierde lid, van de wet, voor zover dit betreft het opzettelijk doden, opzettelijk verstoren en beschadigen en/of vernielen van voortplantings- of rustplaatsen van de laatvlieger,

voor de periode tussen voor de periode van de verzenddatum van de ontheffing tot en met 31 december 2023.

II. Omschrijving van de aanvraag

Uw aanvraag heeft betrekking op de sloop van het garagebedrijfspan en het realiseren van 14 nieuwbouwappartementen aan de Laarderweg 70 te Eemnes. Zie bijlage 1 voor een overzicht van het plangebied. U vraagt ontheffing van de verbodsbepalingen genoemd in de artikelen 3.1 en 3.5 van de wet voor wat de huismus (*Passer domesticus*) en laatvlieger (*Eptesicus serotinus*), voor de periode van 1 februari 2020 tot en met 31 december 2023.

III. Procedure

De aanvraag is afgehandeld overeenkomstig het bepaalde in afdeling 4.1.2 van de Algemene wet bestuursrecht.

Op 4 mei 2020, 31 augustus 2020 en 23 september 2020 heeft u deze aanvraag aangevuld.

IV. Toetsingskader

De huismus is beschermd ingevolge artikel 3.1 van de wet. De laatvlieger is beschermd ingevolge artikel 3.5 van de wet.

Afwijzing opzettelijk verstoren huismus

De huismus is in het plangebied aangetroffen. In totaal zijn er in de te slopen bebouwing twee huismusnesten aan de zuidzijde van de bebouwing vastgesteld. Om tijdelijk te voorzien in alternatieve nestlocaties zijn er in mei 2019, binnen een straal van 60 m vier huismuskasten opgehangen, ruim voorafgaand de start van de geplande renovatiewerkzaamheden. Het verwijderen van de twee aangetroffen nesten gebeurt buiten het broedseizoen. Omdat er voldoende mitigerende maatregelen zijn getroffen om verstoring te voorkomen is geen sprake van overtreding van de wet bij de sloop van de woning en de bedrijfsruimte. Een ontheffing voor de verbodsbepaling genoemd in artikel 3.1, vierde lid, van de wet, voor zover dit betreft het opzettelijk verstoren van de huismus, is dan ook niet aan de orde.

V. Toetsing Ruimtelijke Ingreep

Motivering

Huisumus

Gedurende beide veldbezoeken zijn er twee huismussen op de dakgoot aangetroffen. Een van de nestlocaties bevindt zich onder de dakpannen nabij de regenpijp, de tweede nestlocatie is onder de dakpannen links van de stenen pilaar aangetroffen. Door uitvoering van de werkzaamheden gaan de nestlocaties van de huismus (tijdelijk) verloren. Ontheffing van het verbod op het vernielen van een voortplantingsplaats van de huismus blijft dan ook noodzakelijk.

Om negatieve effecten op de soort te verzachten worden de volgende mitigerende maatregelen voorgesteld. Om tijdelijk te voorzien in alternatieve nestlocaties zijn er in mei 2019, vier huismuskasten opgehangen, ruim voorafgaand de start van de geplande renovatiewerkzaamheden. De kasten zijn opgehangen in een straal van 60 meter van de huidige nestlocaties. De pannen op het dak worden buiten het broedseizoen en buiten een vorstperiode verwijderd (in de periode augustus tot maart). In de nieuwbouw worden permanente huismusvoorzieningen aangebracht, door in de gehele nieuwbouw het vogelschroot zodanig te plaatsen dat de onderste vier rijen dakpannen beschikbaar blijven voor huismus. Op het nieuwbouwterrein worden enkele hagen (minimaal 15 meter; hoeft niet aaneengesloten) van 1,5 meter hoog en 1 meter breed gerealiseerd. Binnen 3 jaar na aanplant moet deze maat zijn bereikt. Plantmateriaal bestaat uit dichte struiken, bij voorkeur van meidoorn. Liguster en Spaanse aak zijn ook toegestaan. Daarnaast is in de omgeving ter overbrugging voldoende schuilmogelijkheid aanwezig.

Na realisatie van de permanente alternatieven is het, na een gewenningstijd van minimaal drie maanden in de actieve periode van de huismus, mogelijk de tijdelijke huismuskasten te verwijderen zover deze op dat moment niet in gebruik zijn.

De voorgestelde maatregelen zijn voldoende.

De huismus is een algemeen voorkomende vogel. De huismus komt overal in Nederland voor behalve in gebieden waar bebouwing ontbreekt of wijken waar geen nestgelegenheid en/of voedsel aanwezig is. In Nederland is volgens de laatste gegevens van Sovon (2013-2015) de broedpopulatie van huismussen geschat op 600.000 - 1.000.000 broedparen. De populatie is ten opzichte van 1994 aanzienlijk lager en om deze reden is de huidige situatie van de landelijke populatie beoordeeld als ongunstig - ontoereikend. Sinds 1975 is de populatie huismussen ongeveer gehalveerd. Populaties zijn bovendien meer versnipperd geraakt en kleiner geworden. Sinds 2000 lijkt de populatie gestabiliseerd (Sovon, 2018). De laatste tien jaar van de registratie herstelt de huismus zich licht als broedvogel (<5% toename per jaar). Op basis van dit lichte herstel is de trend beoordeeld als stabiel (Arcadis, 2018).

Op lokaal niveau, in de Eempolder (een gebied ten oosten van het plangebied) zijn in 2019 per telling gemiddeld 59 exemplaren huismussen geteld. Het gemiddelde aantal huismussen in het broedseizoen (maart, april, mei) betreft 49 per telling. Bij één telling op 15 juni 2019 zijn zelfs 171 huismussen waargenomen. In 2018 waren per telling gemiddeld 43 exemplaren geteld tijdens de broedperiode (maart, april, mei). In de jaren 2012 tot en met 2017 zijn gemiddeld 54 exemplaren geteld, waarbij het aantal per jaar iets schommelt, boven of beneden dit gemiddelde. In de Eempolder is de populatie huismussen al sinds 1993 gestabiliseerd. In 1990 is bij de landinrichting een aantal boerderijen in de polder gebouwd. Het blijkt dat dit voor nieuwe broedgelegenheid heeft gezorgd voor de huismus. Daardoor zijn de aantallen broedvogels in de Eempolders, tegen de trend voor Nederland in, hier sterker gestegen (Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken, 2020).

Met deze maatregelen wordt mede invulling gegeven aan de duurzame gunstige staat van instandhouding van de huismus. Er blijven voldoende verblijfplaatsen aanwezig in het plangebied; het aantal plekken neemt zelfs toe ten

opzichte van de huidige uitgangssituatie. Door het nemen van mitigerende en compenserende maatregelen en de inrichting van het gebied na afloop van de werkzaamheden komt de gunstige staat van instandhouding van de huismus niet in gevaar door het uitvoeren van de geplande werkzaamheden.

Laatvlieger

De laatvlieger is in het plangebied aangetroffen. Gedurende het onderzoek is er een uitvliegend dier vastgesteld. Het gaat hierbij om een zomerverblijfplaats van één individu. Het dier is zowel gedurende het onderzoek in juni als in augustus, uitvliegend vanonder een gevel pan aan de westelijke kopgevel van het pand, vastgesteld. Binnen het plangebied zijn er geen essentiële vliegroutes en/of foerageergebieden aangetroffen. Met de voorgenomen sloopwerkzaamheden wordt een vaste rust- of voortplantingsplaatsen beschadigd en vernield en wordt een exemplaar van de laatvlieger opzettelijk verontrust. Door de zeer verborgen leefwijze van vleermuizen is ook het doden van exemplaren niet geheel uit te sluiten. Ontheffing van de wet is daarom nodig.

Om de functionaliteit van het leefgebied te behouden en negatieve effecten op de soort te verzachten zijn er mitigerende en compenserende maatregelen voorgesteld. Alle in het plangebied aanwezige bebouwing wordt als volgt behandeld:

Als overbruggingsmaatregel zijn in bebouwing aan de Laarderweg 67 (binnen 60 meter) in een spouw zonder geschikte open stootvoegen, totaal 12 open stootvoegen aangebracht met een breedte van 2 cm. Aangezien de vastgestelde verblijfplaats een groot deel van het jaar gebruikt (kan) worden, wordt het ongeschikt maken van verblijfplaatsen uitgevoerd in de minst kwetsbare periode, namelijk buiten de winterperiode (half april – eind oktober). Minimaal 5 dagen voorafgaand aan de sloopwerkzaamheden worden de oorspronkelijke verblijfplaatsen ongeschikt gemaakt (met avondtemperaturen op minimaal drie achtereenvolgende avonden van meer dan 12 °C en onder ecologisch toezicht). Het ongeschikt maken wordt uitgevoerd door losse elementen te verwijderen en het microklimaat in (potentiële) verblijfplaatsen te verstoren door het creëren van tocht. Dit gebeurt door vooraf (een deel) van de dakrand en dakbedekking van de daken te verwijderen, goten en betimmeringen verwijderen, kozijnen verwijderen zodat de spouw open komt te liggen en forse gaten (minimaal 50 cm bij 50 cm) in (spouw)muren te maken waardoor deze gaan tochten. Het beste is om dit op de hoeken van het gebouw te doen over de volledige hoogte van de spouwmuur; en in ieder geval om de 5 meter onder en bovenin de spouwmuur. Hiermee wordt aan eventueel aanwezige vleermuizen de kans geboden een ander heenkomen te zoeken. Na het ongeschikt maken en voorafgaand aan de sloop wordt door een ecooloog gecontroleerd of er geen vleermuizen aanwezig zijn. Indien dat wel het geval is, worden aanvullende maatregelen genomen. Na controle gebeurt bij een minimale temperatuur van 12 °C op een moment dat de avondtemperatuur minimaal 3 opeenvolgende dagen deze temperatuur is geweest.

De bebouwing wordt strippend gesloopt, zodat eventueel aanwezige dieren de kans krijgen om het pand op eigen kracht te verlaten. Er zit hierbij minimaal één nacht tussen het verwijderen van de daklijsten, overige kozijnen e.d. (waardoor de spouw open komt te liggen) en de sloop van de muren/het dak. Tevens worden in de nieuwbouw een evenredig aantal permanente voorzieningen aangebracht, in de vorm van toegankelijke spouwen met voldoende invliegopeningen (open stootvoegen op minimaal 4 meter hoogte, en bij voorkeur hoger) van 2 cm breed. Achter deze open stootvoegen worden in de nieuwe bebouwing 4 vleermuiskasten ingebouwd in de spouw, waarbij minimaal 2 van deze kasten aan de zuid/zuidoost/zuidwest zijde. De kasten zijn minimaal 1 m² groot. Alle bovengenoemde alternatieve verblijfplaatsen hebben een locatie die gelijk of beter van kwaliteit is aan de oorspronkelijke situatie wat betreft situering (minimaal 30% in zuid/zuidoost/zuidwest georiënteerde muren en de overige verspreid over de bebouwing), hoogte (minimaal 3 meter), een relatief donkere groene aanvliegroute/ bomenrij, vrije vliegruimte en zijn lichtvrij en vrij van verstoring en buiten bereik van predatoren. De locatiekeuze en plaatsing van permanente voorzieningen geschiedt met goedkeuring door een ter zake kundige.

Verlichting tijdens de werkzaamheden in de periode februari-december wordt beperkt en in geen geval direct op gebouwen, groene lijnvormige elementen of het water gericht. Er wordt gebruik gemaakt van verlichting met een naar beneden gerichte, gebundelde lichtstraal zonder lichtdispersie.

Ook in de nieuwe situatie dient verlichting in het nu nog vrij donkere plangebied te worden beperkt. Er wordt gebruik gemaakt van verlichting met een naar beneden gerichte, gebundelde lichtstraal zonder lichtdispersie en een maximale hoogte van 3 meter.

De voorgestelde maatregelen zijn voldoende.

De laatvlieger is een grote gebouwbewonende vleermuis en komt in Nederland vrij algemeen voor. Het leefgebied van de laatvlieger bestaat uit open tot halfopen landschappen met opgaande elementen zoals bosranden, heggen en lanen. Kraamkolonies bevinden zich vooral in gebouwen. De populatiegrootte van de laatvlieger is in 1994 geschat op 30.000 tot 50.000 individuen. Het gevonden aantal hangt echter sterk af van de onderzoeksinspanning. Er zijn nog maar weinig systematisch verzamelde gegevens aanwezig over de populatietrend van de laatvlieger, om hieraan met zekerheid conclusies te verbinden. Vanuit het NEM-meetnet

Zoldertellingen zijn waarnemingen bekend van 1996 tot en met 2016. De informatie uit deze tellingen geeft een toename aan van het aantal waargenomen laatvliegers. Tevens zijn positieve trends te zien in de tellingen van het NEM-meetnet Vleermuistransecttellingen. Het aanbod van geschikte verblijfplaatsen is in de afgelopen tien jaar min of meer gelijk gebleven. Mogelijk neemt het aanbod van geschikte verblijfplaatsen in de toekomst wel af vanwege de toenemende na-isolatie van gebouwen en het dichten van kieren en gaten in gebouwen. Het toekomstperspectief van de laatvlieger is daarom beoordeeld als 'ongunstig – ontoereikend'.

Er is over de populatie van de laatvlieger in de provincie Utrecht onvoldoende bekend (kennislacune), waardoor er geen uitspraken gedaan kunnen worden over de toe- of afname van de populatieomvang in deze provincie (Zoogdierverseniging, 2019). Met de genomen en te nemen mitigerende en compenserende maatregelen wordt mede invulling gegeven aan de duurzame gunstige staat van instandhouding van de laatvlieger. Er blijven voldoende verblijfplaatsen aanwezig in het plangebied; het aantal plekken neemt zelfs toe ten opzichte van de huidige uitgangssituatie. Vanwege het minimale belang van het plangebied voor de lokale populatie (één zomerverblijfplaats van één individu), omdat er voldoende alternatieve locaties aanwezig zijn in de wijk waarin het plangebied aanwezig is en vanwege de getroffen en nog te treffen mitigerende maatregelen, wordt de staat van instandhouding van de laatvlieger echter niet aangetast.

Belang van de aanvraag

Huismus:

U heeft ten aanzien van de huismus ontheffing aangevraagd op grond van het belang "Volksgezondheid of openbare veiligheid".

De locatie is altijd in gebruik geweest als garagebedrijf. De huidige eigenaar wil dit bedrijf niet voortzetten. In het pand is asbest aanwezig, onder andere in de plafondbeplating van enkele ruimtes. Het is niet uitgesloten, gezien de historie van het plangebied als garagebedrijf, dat eveneens andere schadelijke stoffen aanwezig zijn, die sanering rechtvaardigen. Hiervoor wordt een ontheffing aangevraagd onder het belang Volksgezondheid en openbare veiligheid.

Laatvlieger:

U heeft ten aanzien van de laatvlieger ontheffing aangevraagd op grond van het belang 'volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten'. In de aanvraag is ter onderbouwing van dit belang de volgende toelichting gegeven:

Op 28 juni 2004 heeft de gemeenteraad van Eemnes het 'Structuurplan Eemnes 2015, behoud door ontwikkeling' vastgesteld. Voor de Kern (waar de locatie in ligt) wordt beoogd: 'de ontwikkeling van het nieuwe dorpscentrum, versterking van de aanwezige groenstructuur, ontwikkeling van (ouderen)woningen op vrijkomende locaties, re-allocatie van voorzieningen, revitalisering van het bedrijventerrein Zuidbuurt en herinrichting van de Laarderweg tot verblijfsstraat'. De voorgenomen ontwikkeling geeft mede invulling aan deze door de gemeenteraad vastgestelde doelstelling, en is daarmee in lijn met dit beleid.

De belangrijkste doelstelling van het lokale woonbeleid is om de woningvoorraad, nu en in de toekomst, zo goed mogelijk af te stemmen op de woonwensen van de inwoners van de gemeente Eemnes. Eemnes vindt het belangrijk dat de inwoners in elke levensfase een passende woning kunnen vinden in de gemeente.

De invulling van het plangebied met appartementen geeft hieraan invulling.

De locatie is altijd in gebruik geweest als garagebedrijf. De huidige eigenaar wil dit bedrijf niet voortzetten. In het pand is asbest aanwezig, onder andere in de plafondbeplating van enkele ruimtes. Het is niet uit te sluiten dat deze in verbinding staan met voor vleermuizen toegankelijke ruimtes. Het is niet uitgesloten, gezien de historie van het plangebied als garagebedrijf, dat eveneens andere schadelijke stoffen aanwezig zijn, die sanering rechtvaardigen.

De huidige functie is daarmee niet meer acceptabel op deze plek. Omdat de huidige bebouwing niet geschikt is voor andere functies gezien leeftijd, bebouwingsopzet en inrichting, wordt een ontheffing aangevraagd voor het belang 'Volksgezondheid en Openbare Veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten'.

De aangevraagde werkzaamheden zien op verduurzaming van de bebouwing. Het aantal verplaatsingen dat deze ruimtelijke ontwikkeling (toevoegen van 14 woningen in plaats van de bedrijfsvestiging van een garagebedrijf) tot gevolg heeft, is kleiner dan toen de garage in bedrijf was. De verkeersbewegingen zijn doorgerekend aan de hand van de CROW-normen. Voor 14 appartementen in weinig stedelijk gebied (bron: CBS) komt de verkeersgeneratie per etmaal op:

$(14 \text{ appartementen} \times 7,1) \times 1,11 = 110$ motorvoertuigbewegingen per werkdagemaal.) Dit draagt bij aan een schoner leefklimaat.

Daarnaast worden de nieuwbouwappartementen uitgevoerd met warmtepompen in combinatie met zonnepanelen, wat wil zeggen dat de woningen zowel energie opwekken als verbruiken. Ze zullen daarbij niet meer aangesloten zijn op aardgas. Het project draagt in die zin bij aan de nationale en internationale doelstellingen ten aanzien van verduurzaming, verbetering van het leefklimaat en veiligheid in en om de bebouwing. U heeft dit ook aangegeven in uw aanvraag.

Gelet op de naar voren gebrachte omstandigheden zijn wij van oordeel dat het belang van het project voor de huismus en de laatvlieger voldoende onderbouwd is.

De ecologische impact op de huismus en de laatvlieger is, door het nemen van compenserende en mitigerende maatregelen, minimaal en tijdelijk. De staat van instandhouding van de huismus en de laatvlieger komen door het project niet in gevaar. Het belang gediend met het project mag daarom in deze zwaarder wegen dan het beschermingsbelang van de huismus en de laatvlieger dat uitgaat van de verbodsbepalingen.

Alternatievenafweging

De sloop- en bouwwerkzaamheden zijn locatie gebonden en een alternatieve locatie is derhalve niet aan de orde. Het alternatief is het niet slopen van het garagebedrijf. Echter, het behoud van de huidige situatie is geen optie omdat het garagepand asbest en mogelijk andere schadelijke stoffen bevat, en in die zin een zeer ongewenste situatie is in een woonwijk vanwege milieueisen.

Het is het niet mogelijk het huidige pand te verbouwen tot de gewenste appartementen. Bij de planning van het project is gezocht naar de meest gunstige planning voor wat betreft het beschermen van huismus en laatvlieger, een andere planning leidt niet tot gunstiger resultaten. Na onderzoek is gebleken dat nieuwbouw de meest toekomstbestendige oplossing is in deze situatie. De nieuwbouwappartementen worden uitgevoerd met warmtepompen in combinatie met zonnepanelen, wat wil zeggen dat de woningen zowel energie opwekken als verbruiken. Ze zullen daarbij niet meer aangesloten zijn op aardgas.

Gezien het bovenstaande zijn er geen redelijke alternatieven mogelijk die zouden leiden tot een kwalitatief gelijkwaardig resultaat. De alternatievenafweging is hiermee dan ook voldoende onderbouwd.

VI. Conclusie

Gelet op het voorgaande verlenen wij u ontheffing als bedoeld in artikel 3.3 en 3.8 van de wet. Aan deze ontheffing zijn voorschriften verbonden, deze treft u aan in de bijlage bij dit besluit.

VII. Bezwaar

U kunt binnen zes weken na de dag waarop deze beschikking op de voorgeschreven wijze is bekendgemaakt een bezwaarschrift bij Gedeputeerde Staten van Utrecht indienen:

- Digitaal: gebruikt u hiervoor het formulier "Bezwaar tegen beslissing provinciaal bestuur met DigiD". Uw DigiD geldt als ondertekening. U vindt het formulier via: www.provincie-utrecht.nl onder loket / klacht, bezwaar of melding doorgeven / bezwaar tegen beslissing provincie;
- Schriftelijk: t.a.v. de secretaris van de Awb- adviescommissie van PS en GS, postbus 80300, 3508 TH Utrecht.

Het bezwaarschrift moet in ieder geval bevatten:

- uw naam en adres;
- de datum;
- een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar is gericht (indien mogelijk, onder vermelding van het besluitnummer);
- de reden van bezwaar;
- ondertekening.

Aan de behandeling van een bezwaarschrift zijn voor de indiener geen kosten verbonden.

Overigens schort het indienen van een bezwaarschrift de werking van het besluit niet op. Als u niet kunt wachten op de normale behandeling van uw bezwaarschrift, hebt u de mogelijkheid om een voorlopige voorziening aan te vragen bij de rechtbank. U moet op dat moment ook al een bezwaarschrift hebben ingediend. Het verzoek om een voorlopige voorziening richt u aan de voorzieningenrechter van de Rechtbank Midden-Nederland, Sector bestuursrecht, postbus 16005, 3500 DA Utrecht.

VIII. Inwerkingtreding

Dit besluit treedt in werking op het moment van bekendmaking door uitreiking of verzending aan de aanvrager. Van het besluit wordt mededeling gedaan op de website www.officielebekendmakingen.nl

IX. Overleg en informatie

Er kan tevens vergunning of ontheffing nodig zijn op grond van andere wetten of verordeningen. Wij adviseren u zo nodig contact op te nemen met uw gemeente en/of milieudienst, als u dit nog niet heeft gedaan.

Als u vragen heeft over de procedure en de inhoud, kunt u contact opnemen met ons Servicebureau via servicebureau@provincie-utrecht.nl, of op telefoonnummer 030-2583311.

Voor meer informatie verwijzen wij u naar onze website www.provincie-utrecht.nl.

X. Verzending

Dit besluit wordt verzonden aan de aanvrager van de ontheffing. Een afschrift van deze ontheffing wordt verzonden aan de Regionale Uitvoeringsdienst Utrecht (hierna: RUD).

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten van Utrecht,
namens hen

mevr. Drs. ing. S. Heijboorn
Teamleider Vergunningverlening Natuur en Landschap
Domein Landelijke Leefomgeving

ONTHEFFING

Naar aanleiding van het verzoek van Tritium advies B.V. op 30 januari 2020, namens Koot Holding B.V. en de aanvulling hierop van op 4 mei 2020, 31 augustus 2020 en 23 september 2020, gelet op artikel 3.3 en 3.8 van de Wet natuurbescherming,

Verlenen Gedeputeerde Staten van provincie Utrecht hierbij aan:

Naam: Koot Holding B.V.

Adres: Laarderweg 70

Postcode en woonplaats: 3755 AR Eemnes

Ontheffing 820AB98D, voor het tijdvak van de verzenddatum van de ontheffing tot en met 31 december 2023;

Van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.1, tweede lid van de Wet natuurbescherming, voor zover dit betreft het opzettelijk beschadigen, vernielen, van nesten of rustplaatsen van de huismus (*Passer domesticus*) en artikel 3.5 eerste, tweede en vierde lid van de Wet natuurbescherming van de voor zover dit betreft het opzettelijk doden, opzettelijk verstoren en beschadigen en/of vernielen van voortplantings- of rustplaatsen van de laatvlieger (*Eptesicus serotinus*). Het gebied waarvoor de ontheffing geldt, betreft Laarderweg 70 te Eemnes (voor overzicht planlocatie zie bijlage 1)

Aan deze ontheffing zijn de volgende voorschriften verbonden:

Algemeen

1. De ontheffing wordt slechts voor de hierboven genoemde soorten en beschreven verboden handelingen verleend.
2. Deze ontheffing geldt alleen voor de werkzaamheden die conform de aanvraag worden uitgevoerd, voor zover in deze ontheffing zelf niet anders is aangegeven.
3. De ontheffinghouder dient onverwijld contact op te nemen met het Servicebureau van de provincie Utrecht, Archimedeslaan 6, postbus 80300, 3508 TH te Utrecht of via servicebureau@provincie-utrecht.nl indien bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen of andere handelingen als bedoeld in voorschrift 1 noodzakelijk zijn.
4. Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsoptvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder of haar rechtsoptvolgers blijven daarbij verantwoordelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.

Voorafgaand aan de werkzaamheden

5. De ontheffinghouder dient een ecologisch werkprotocol op te stellen met daarin minstens de voorschriften uit deze ontheffing. Het werkprotocol dient (aanvullend) de volgende aspecten te omschrijven:
 - a. Omschrijving van het plangebied, inclusief kaart;
 - b. Activiteiten/werkzaamheden die uitgevoerd worden (inclusief planning);
 - c. Maatregelen die getroffen zijn/worden (locatie op kaart en datum/tijd);
 - d. Wie is de begeleidende ecoloog (inclusief contactgegevens);
 - e. Welke activiteiten zijn/worden door de ecoloog begeleid;
 - f. Hoe er wordt/is omgegaan met onverwachte (beschermde) soorten binnen het plangebied.
6. De ontheffinghouder dient, twee weken voorafgaand aan de datum waarop de werkzaamheden zullen aanvangen die invloed hebben op de beschermde soorten, het meldingsformulier 'aanvang werkzaamheden' volledig in te vullen op <https://rudutrecht.formulierenserver.nl/startwerkzaamhedenwnb>. Bij de melding dient het werkprotocol zoals omschreven in voorschrift 5 bijgevoegd te zijn.

Tijdens de werkzaamheden

7. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een afschrift van deze ontheffing en de bijbehorende brief op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren.
8. Tijdens de werkzaamheden dient een logboek te worden bijgehouden. In het logboek dienen gemaakte ecologische keuzes vastgelegd te worden zoals goedkeuring / vrijgeven door een ecoloog, afwijkingen van het ecologisch werkprotocol en gekozen mitigerende maatregelen en de locatie daarvan. In het logboek worden in ieder geval de relevante resultaten van de uitgevoerde handelingen geregistreerd.

9. De maatregelen, genoemd in hoofdstuk 7 van het activiteitenplan Huismus en laatvlieger van Tritium Advies, voor zover niet gewijzigd in het wijzigingsvoorstel d.d. 31 augustus 2020 (zie bijlage 2), alsmede de aanvullingen op 31 augustus en 23 september van Laneco en dhr. Van der Wardt (zie bijlage 3 en bijlage 4) dienen te worden opgevolgd.
10. De werkzaamheden en bovengenoemde voorschriften dienen te worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige op het gebied van de soorten waarvoor ontheffing is verleend. Deze dient in ieder geval bij de start van de werkzaamheden aanwezig te zijn op de planlocatie.
11. Deze ontheffing kan, conform artikel 5.4 van de wet, worden ingetrokken, indien blijkt dat de ontheffinghouder zich niet houdt aan de voorschriften.

Na afloop van de werkzaamheden

12. Na afronding van de werkzaamheden dient de ontheffinghouder het meldingsformulier 'einde werkzaamheden' volledig in te vullen op <https://rudutrecht.formulierenserver.nl/eindwerkzaamhedenwnb>. Het logboek zoals omschreven bij voorschrift 8 dient bijgevoegd te worden.

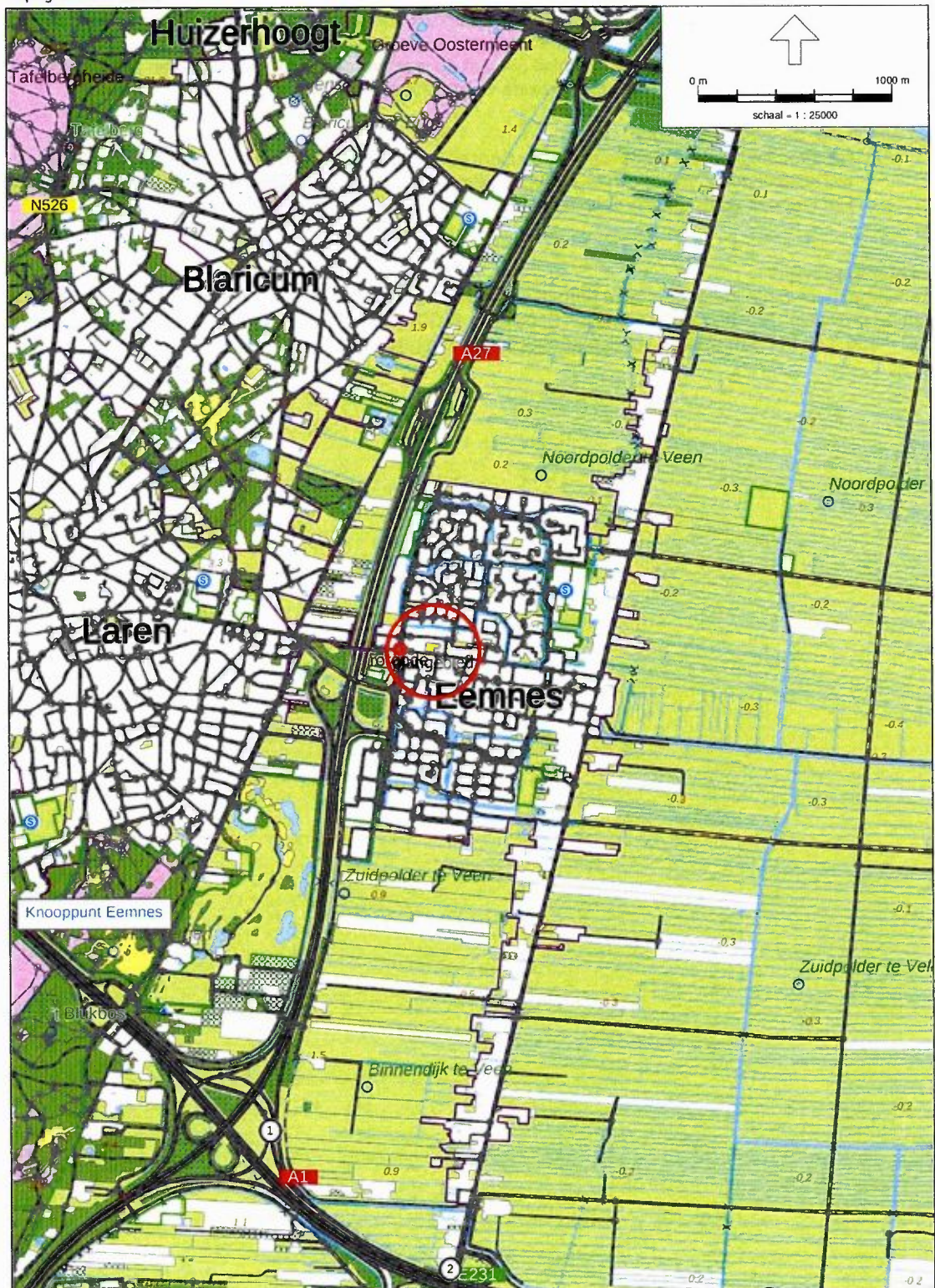
Contactgegevens

Aanspreekpunt in het kader van deze ontheffing en de daaruit voortvloeiende voorschriften is het Servicebureau van de provincie Utrecht, Archimedeslaan 6, postbus 80300, 3508 TH te Utrecht, bereikbaar op telefoonnummer 030 – 258 33 11 of e-mailadres servicebureau@provincie-utrecht.nl.

Bijlage 1: kaart plangebied

Tritium Advies
Topografische kaart

1910/250/AP

7 Maatregelen

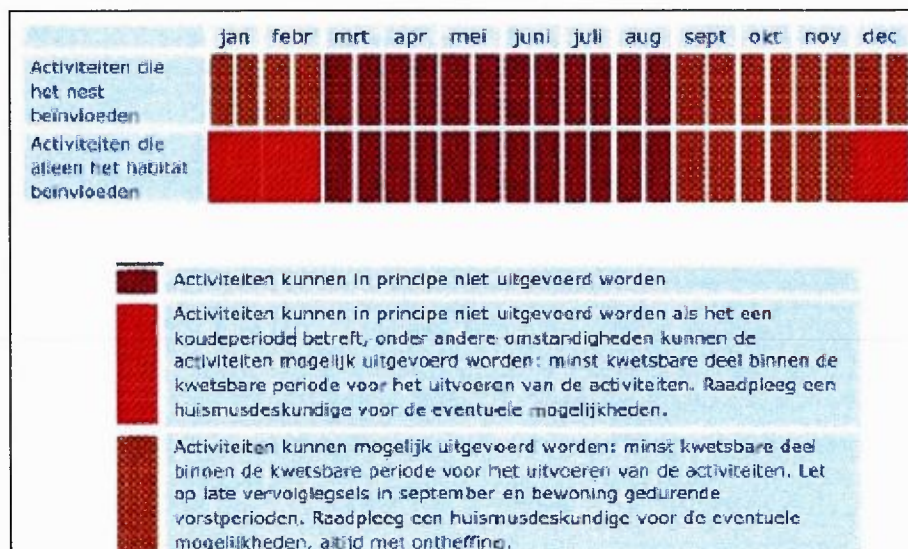
Om nadelige effecten op de huismussen en overtreding van Wnb te voorkomen dienen enkele maatregelen genomen te worden in verband met de aangetroffen verblijfplaatsen van huismussen en laatvlieger. De meest voorkomende maatregelen die doorgaans bij deze activiteiten worden genomen, zullen ook in dit geval worden toegepast en zijn in deze rapportage nader uitgewerkt. Deze maatregelen worden genomen conform het kennisdocument van de huismus (2017) en beschikbare informatie van de laatvlieger. Van deze laatst genoemde soort is geen kennisdocument aanwezig, dus wordt er gebruik gemaakt van onder andere een onderzoek van Bureau Waardenburg (Korsten, 2018).

7.1 Werken buiten de kwetsbare periode

Werken buiten de kwetsbare periode van huismussen

Vaste verblijfplaatsen van huismussen worden in principe jaarrond gebruikt. De periode waarin het minst kwetsbaar is om activiteiten uit te voeren is de periode van september tot en met februari. De periodes waarin de werkzaamheden het best kunnen plaatsvinden zijn weergegeven in figuur 4.

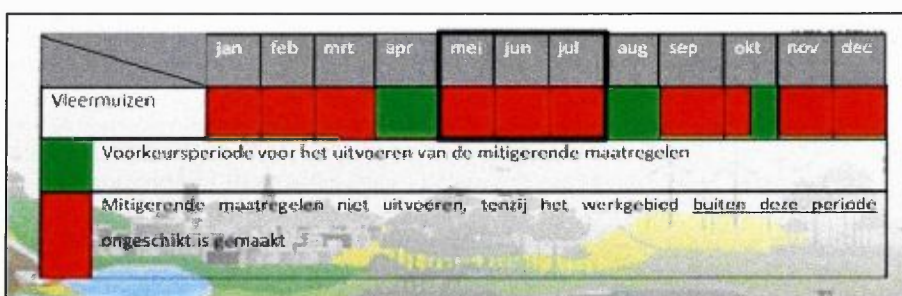
De sloop van het pand zal mogelijk binnen het broedseizoen worden uitgevoerd. Daarom dient het pand daarvoor ongeschikt gemaakt te worden. Dit dient plaats te vinden buiten het broedseizoen van de huismus (buiten de periode maart tot en met augustus) en buiten koude perioden (bij perioden van matige nachtvorst). De plannen zijn om vóór maart 2020 het dak ongeschikt te maken voor de huismus. Of dit mogelijk is, is afhankelijk van tijdige ontheffingsverlening. Indien deze niet vóór eind week 9 (28 februari 2019) wordt verleend, dient te worden gewacht met de werkzaamheden tot september 2020.

Figuur 4: tabel en onderbouwing in welke periodes de activiteiten het best kunnen plaatsvinden (bron: BIJ12, 2017)

Werken buiten de kwetsbare periode van laatvlieger

De zomerverblijfplaats van de laatvlieger bevindt zich onder het dak van het pand. Voor het pand gesloopt kan worden dient het dak ongeschikt gemaakt te worden voor deze soort. Omdat het een zomerverblijf betreft is de meest kwetsbare periode van april tot en met september. Het is echter mogelijk dat de laatvlieger tijdens milde winters tevens gebruik maakt van het dak van de te slopen bebouwing. Om de bebouwing vóór de sloop ongeschikt te maken is het wenselijk dus ook buiten de kraamperiode en de wintermustperiode te starten met het uitvoeren hiervan. De minst kwetsbare periodes betreffen in dit geval de maanden april, augustus en de tweede helft van oktober (figuur 5). De plannen zijn om in oktober 2020 het dak ongeschikt te maken voor de laatvlieger. Of dit mogelijk is, is afhankelijk van de ontheffingsverlening.

Figuur 5: kwetsbare en minder kwetsbare periodes van laatvlieger voor het uitvoeren van werkzaamheden (bron: Korsten, 2018)

7.2 Vaste verblijfplaatsen

Vaste verblijfplaatsen huismus

Door de voorgenomen plannen zullen twee vaste verblijfplaatsen (nesten) van huismussen aangetast worden. Om het verlies van de verblijfplaatsen op te vangen dienen er mitigerende maatregelen te worden genomen. Als mitigerende maatregel dienen er minimaal vier huismuskasten te worden opgehangen om de twee aangetroffen verblijfplaatsen (nesten) van de huismussen te mitigeren. Er zijn in mei 2019 vier nestkasten van Vivara Pro (type NK-MU-06) opgehangen. Deze kasten zijn opgehangen in een straal van 60 meter van de huidige verblijfplaatsen vandaan. Dit valt ruim binnen de toegestane 200 meter van de oorspronkelijke nestplaats. Tevens zijn de kasten opgehangen volgens de specificaties van het kennisdocument van de huismus (2017). De kasten van houtbeton zijn erg duurzaam en hebben een lange levensduur waardoor deze kasten tevens als permanente alternatieve verblijfplaats kunnen dienen. De vier houtbetonnen kasten bieden ieder één nestplaats. Indien mogelijk zal de nieuwbouw tevens geschikt gemaakt worden voor huismussen door middel van bijvoorbeeld vogelvides.

De nestkastopeningen van de huismuskasten zijn dicht bij elkaar gesitueerd dan de voorgeschreven 50 centimeter, namelijk op circa 35 centimeter. Echter zijn de openingen niet tegenover elkaar geplaatst, waardoor de openingen van de nesten niet zichtbaar zijn vanuit een andere nestingang. De huismuskasten zijn op het noorden en het zuiden gelegen, waarbij ze gedeeltelijk van boven beschermd worden door de overhellende dakrand of een afdak aan de bovenzijde van de schuur waaraan ze zijn geplaatst. Hierdoor kan er geen direct zonlicht op de kasten vallen. In bijlage 3 zijn de locaties van onder andere de geplaatste huismuskasten weergegeven.

De nieuwe geplaatste verblijfplaatsen voldoen aan de voorwaarden omschreven in het kennisdocument van de huismus:

- dat er meerdere nestplekken bij elkaar aangeboden moeten worden. Zorg dat de openingen minimaal 50 centimeter uit elkaar liggen; dit kan dichterbij elkaar, maar zorg er dan voor dat de nestingang niet zichtbaar is voor de huismus die in de andere nestingang zit;
- zo dicht mogelijk bij de locatie van de oorspronkelijke verblijfplaats plaatsen en als dat niet mogelijk is, dan in de directe omgeving (in de regel binnen 200 meter, bij uitzondering 500 meter) van de oorspronkelijke nestplaats en buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden liggen;
- geplaatst op minimaal 3 meter hoogte;
- bevatten een minimale broedruimte van 15 x 8 centimeter;
- zijn aangebracht op een voor de huismus geschikte wijze en plek (niet te heet in de middagzon, maar ook niet op een te koude locatie), bij voorkeur op een noord of oost expositie of in de schaduw van een dakgoot;
- in de directe omgeving van de nieuwe verblijfplaatsen dienen continue voldoende dekking (minimaal 3 à 4 meter hoog opgaand groen), voldoende geschikt voedsel (binnen 100 à 200 meter, bij voorkeur binnen 50 meter) en voldoende potentiële slaapplaatsen aanwezig te zijn;
- ze zijn van voldoende duurzaam materiaal en op een voldoende duurzame wijze bevestigd;
- er is voldoende veiligheid tegen predatoren. Zowel in de nestplaatsen zelf als in de vorm van opgaand groen in de directe omgeving als dekking voor adulten of (net uitvliegende) jongen;
- het materiaal van de verblijfplaats mag niet behandeld zijn met chemische middelen;
- minimaal drie maanden voor de start van de werkzaamheden dienen de kasten aanwezig te zijn, om de vogels te laten wennen aan de nieuwe voorzieningen;
- het beheer is duurzaam geregeld in een periode dat verstoring niet of minimaal optreedt.

Voorts blijft het plangebied beschikbaar als leefgebied voor de huismussen. De bomen en ander groen waar de huismussen gebruik van maken als foerageergebied en dekking zullen behouden blijven. Dit betreft namelijk groen dat buiten het plangebied is gelegen. Tevens worden er meer schuilmogelijkheden in de vorm van (groenblijvende) bomen of struiken gecreëerd binnen het plangebied. Dit is echter niet noodzakelijk als mitigerende maatregel, omdat er geen schuilmogelijkheden buiten de twee aangetroffen nestlocaties verloren gaan.

De huismus is een soort die erg gemakkelijk alternatieve verblijfplaatsen zoals mussenkasten in gebruik neemt. Tevens verlaat deze soort ook op natuurlijke wijze na een paar jaar het nest. Het nest kan na een aantal jaren vervuild raken door uitwerpselen en de beestjes die daardoor in het nest komen.

Indien in de nieuwbouw permanente verblijfplaatsen worden aangeboden voor de huismus, is het mogelijk de losse huismussenkasten te verwijderen. Dit dient wel buiten de broedperiode plaats te vinden en na een minimale gewenningsperiode van 3 maanden na de plaatsing van deze nieuwe permanente verblijfplaatsen.

Vaste verblijfplaatsen laatvlieger

In verband met het zomerverblijf van de laatvlieger die is aangetroffen in de te slopen bebouwing dienen alternatieve verblijfplaatsen te worden aangeboden. In veel gevallen kunnen voor vleermuizen, zoals de gewone dwergvleermuis, tijdelijke vleermuiskasten en permanente (inbouw)kasten voor vleermuizen worden geplaatst. Echter zijn er weinig waarnemingen bekend van de laatvlieger die vleermuiskasten gebruikt als verblijfplaats (Messchede et al. 2000, Simon et al. 2004, Heise 1983). De waarnemingen betreffen meestal individuele dieren. In dit geval betreft

het ook een zomerverblijf van één individu. Daarom zijn er 10 augustus twee vleermuiskasten, geschikt als zomerverblijf, geplaatst van het type (VK MP 01, Vivara Pro). Deze vleermuiskasten zullen dienen als tijdelijk alternatief voor de tijd die overbrugt moet worden na de sloop van de oude bebouwing en de aanwezigheid van de nieuwbouw. De twee vleermuiskasten zijn geplaatst op de westelijke en zuidelijke gevel van een woning en een schuur, binnen een straal van 120 meter ten opzichte van de huidige zomerverblijfplaats. Daar hangen ze op minimaal 3 meter hoogte, waarbij een vrije invliegroute is naar de kast en geen verstoring van licht optreedt.

Daarnaast zijn er in de directe omgeving van het plangebied diverse geschikte woningen aanwezig, als alternatief waarin de laatvlieger kan verblijven, zoals de woningen aan de Veldweg. Bij deze woningen zijn vergelijkbare overhellende dakpannen aan de kopgevels aanwezig, waaronder laatvliegers kunnen verblijven. Het is tevens mogelijk dat deze laatvlieger ook in de huidige situatie al gebruik maakt van verschillende zomerverblijfplaatsen in de directe omgeving, omdat niet tijdens alle veldbezoeken een uitvliegende laatvlieger is waargenomen. In onderstaande figuur 6 worden de geschikte, alternatieve locaties voor de laatvlieger weergegeven en in bijlage 4 zijn de foto's van deze geschikte locaties opgenomen.

Figuur 6: geschikte openingen en mogelijke verblijfplaatsen voor de laatvlieger in de directe omgeving binnen 200 meter (rode cirkel) van het plangebied. Het betreft ruimtes onder overhellende, scheve dakpannen (gele stippen), zeer grote open stootvoegen (blauwe stippen) en een ruimte onder houten gevelbekleding (groene stip).

Omdat het een zomerverblijf betreft, dient rekening gehouden te worden met de gewenningsperiode voor een dergelijk verblijf vóórdat de werkzaamheden kunnen plaatsvinden. Voor zomerverblijven geldt een minimale gewenningstijd van drie maanden (waarbij enkel de maanden april tot en met oktober meetellen, de zogenaamde actieve periode). De kasten zijn begin augustus 2019 geplaatst. Daarmee is conform het kennisdocument van andere (vergelijkbare) gebouwbewonende vleermuizen zoals de gewone dwergvleermuis (2017) voldaan aan de gewenningstijd vóór de huidige verblijfplaatsen ongeschikt worden gemaakt (op zijn vroegst) in april 2020 (na 10 april).

De nieuwbouw (appartementencomplex) zal geschikt gemaakt worden voor de laatvlieger, om weer als verblijfplaats te kunnen dienen. Dit wordt gedaan door de spouw toegankelijk te maken voor deze soort. Daarbij worden, met behulp van inbouwstenen van het type IB-VL-03 (Vivara Pro), een groter ontluchtinggat in de buitenmuur gecreëerd waardoor de laatvlieger naar binnen kan kruipen. In de spouw kan de laatvlieger zelf de meest geschikte plek zoeken om in te verblijven, met het meest gunstige microklimaat. Dit dient als duurzame permanente alternatieve verblijfplaats. Door meerdere invliegopeningen aan te bieden in de vorm van voornoemde inbouwstenen, biedt het de vleermuizen meer mogelijkheden om de plek met het beste microklimaat op te zoeken. De inmetse kasten dienen op een hoogte tussen de 5 en 20 meter te komen. Er mag geen verlichting op de openingen schijnen. Om verstoring door mensen en dieren te voorkomen dienen de openingen niet direct nabij een raam, balkon of balustrade te komen. Tevens dient er een vrije aanvliegroute te zijn.

De geplaatste vleermuiskasten zijn enkel geschikt als tijdelijke verblijfplaats van 5 tot 10 jaar. Na de realisatie van de permanente verblijfplaatsen in de nieuwbouw, is het mogelijk deze tijdelijke kasten te verwijderen, na een gewenningsperiode van minimaal 3 maanden en buiten de kwetsbare periode van de laatvlieger.

7.3 Staat van instandhouding

Vanuit de Wnb is de huismus en de laatvlieger beschermd en de gunstige staat van instandhouding dient te worden gewaarborgd. Om voornoemde redenen c.q. uitgevoerde maatregelen zullen de werkzaamheden geen negatief effect hebben op de gunstige staat van instandhouding. Door de alternatieve verblijfplaatsen die zijn geplaatst en door het behoud en mogelijk zelfs verbetering van het leefgebied zal de huismus- en laatvliegerpopulatie op de locatie kunnen blijven bestaan.

7.4 Ongeschikt maken huidige verblijfplaatsen

Huismussen

Vlak voor de sloopwerkzaamheden starten, dienen de huidige verblijfplaatsen (nesten) ongeschikt gemaakt te worden, om te voorkomen dat er huismussen in de bebouwing aanwezig zijn tijdens de sloop. Dit is maatwerk en het dient te worden uitgevoerd onder begeleiding van een huismusdeskundige. Het ongeschikt maken van de geschikte locaties voor huismussen dient zoals eerder genoemd, vóór de start van het broedseizoen (maart tot en met augustus) of na het broedseizoen plaats te vinden. Dit is afhankelijk van de datum van ontheffingverlening. Het is gewenst dit vóór 1 maart 2020 uit te voeren, zodat de werkzaamheden tijdig kunnen starten. Indien in september 2020 het dak ongeschikt zal worden gemaakt, dient voorafgaand door een deskundige te worden vastgesteld dat er geen bewoonde nesten van vogels aanwezig zijn.

In verband met de aanwezigheid van een laatvlieger, die tevens onder het dak een verblijfplaats heeft, kunnen de dakpannen niet worden verwijderd zonder de laatvlieger op een verkeerd moment (kwetsbare periode) te verstoren. Om deze reden worden de geschikte nestlocaties van de huismuis onder de dakpannen nabij de goot, hermetisch afgesloten met gaas of purschuim. Zo kan worden voorkomen dat huismussen tijdens het broedseizoen onder het dak gaan nestelen. Daarnaast kan het dak nog beschikbaar blijven voor de laatvlieger via de overhellende dakpannen bij de kopgevel tot het dak op de juiste wijze in de juiste periode ook ongeschikt gemaakt kan worden voor deze soort.

Laatvlieger

Vóór de werkzaamheden worden uitgevoerd die invloed hebben op de verblijfplaats dient deze verblijfplaats ongeschikt gemaakt te worden. Dit is maatwerk en dient te worden uitgevoerd onder begeleiding van een vleermuisdeskundige.

Voor het ongeschikt maken zijn verschillende methoden mogelijk zoals de voorbeelden die in het kennisdocument van bijvoorbeeld de gewone dwergvleermuis van BII12 (2017) worden genoemd:

"Invliegopeningen kunnen overdadig aangelicht of beschenen worden met bijvoorbeeld bouwlampen. Deze verlichting kan pas aangezet worden als er zekerheid is dat de aanwezige vleermuizen vertrokken zijn en de dieren mogen nog niet teruggekeerd zijn. De nacht, zo rond twee uur voor zonsopkomst is dan waarschijnlijk het meest veilige moment om de verlichting aan te zetten. Vleermuizen zullen onder minder gunstige weersomstandigheden en in het najaar eerder naar hun verblijfplaats terugkeren."

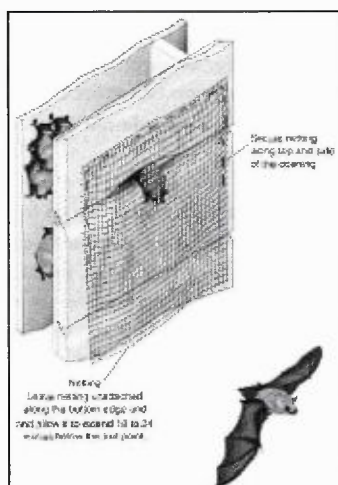
"Er kunnen zogenaamde "exclusion flaps" gebruikt worden waardoor de vleermuizen wel kunnen uitvliegen maar niet in staat zijn om opnieuw in te vliegen. De exclusion flap moet de opening hermetisch afsluiten. Controle op functioneren is nodig gedurende de periode dat de flap aanwezig is."

Op deze locatie zullen enkele invliegopeningen bij de overhellende dakpannen van de kopgevels met exclusion flaps worden afgedekt. De overige openingen onder de overhellende dakpannen zullen dicht gemaakt worden met purschuim. Hierdoor ontstaat er een soort sluis, zodat de vleermuizen naar de uitvliegopeningen met exclusion flap worden geleid en nog wel uit de verblijfplaats kunnen vliegen, maar niet meer in kunnen vliegen. Voorbeelden van exclusion flaps zijn weergegeven in figuur 7, 8 en 9 op de volgende pagina.

Door deze methode in de maand oktober (minst kwetsbare periode) uit te voeren, kan de werking van deze exclusion flaps worden onderzocht door een ecooloog in dezelfde maand. Doorgaans zal na drie gunstige dagen (niet te koud en regenachtig) een avondveldbezoek worden uitgevoerd om te onderzoeken of er geen vleermuizen meer uit de openingen vliegen. Het moment van schemeronderzoek zal nog nader worden bepaald door de ecooloog op basis van het weer. Het slopen mag plaatsvinden als alle vleermuizen de verblijfplaatsen in de bebouwing verlaten hebben. Onder minder gunstige weersomstandigheden (bijvoorbeeld avonden met lage temperaturen, neerslag of veel wind) duurt het langer voordat de dieren de verblijfplaats succesvol kunnen verlaten. Bij de planning en uitvoering van de werkzaamheden dient hier rekening mee gehouden worden.

Figuur 7: plastic exclusion flaps vastgezet met waterbestendige lijm en houten latjes, bruikbaar voor grotere openingen.

Figuur 8: tekening werking van exclusion flaps

Figuur 9: exclusion flaps van Faunaprojecten.nl

7.5 Planning met maatregelen

Bij de planning van de voorgenomen werkzaamheden wordt rekening gehouden met de genomen maatregelen en de ontheffingsaanvraag. Voor het ongeschikt maken van het dak voor huismussen zal worden gewacht tot na het broedseizoen, dus dit zal op zijn vroegst plaatsvinden in september 2020. Voor de laatvlieger zal het dak ongeschikt worden gemaakt in de maand oktober 2020. Na een controlebezoek en vrijgave van de bebouwing door een ecooloog kan eind oktober 2020 gestart worden met de geplande sloop- en bouwwerkzaamheden.

Tabel 5: planning ontheffing en voorgenomen werkzaamheden 2020

onderwerp	jan	feb	maart	april	mei	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec
Ontheffingsaanvraag												
uiterlijke verlening ontheffing												
start ongeschikt maken dak									huismus	huismus/laatvlieger		
start geplande werkzaamheden												

7.6 Zorgplicht

Voor alle soorten geldt een zorgplicht. Deze zorgplicht houdt in dat de initiatiefnemer passende maatregelen neemt om schade aan deze soorten te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om het niet verontrusten of verstoren in de kwetsbare perioden zoals de winterslaap, de voortplantingstijd en de periode van afhankelijkheid van de jongen.

De kwetsbare perioden zijn niet voor alle verschillende soortgroepen gelijk. Als "veilige" periode voor alle groepen geldt in het algemeen de periode van half oktober tot eind november, de periode waarin de voortplantingstijd achter de rug is en dieren als de egel en amfibieën nog niet in winterslaap zijn. Bovendien zijn de houtduiven uit het laatste legsel dan ook uitgevlogen.

Indien vooraf bekend is dat werkzaamheden moeten worden uitgevoerd binnen de kwetsbare perioden van de betreffende soorten, is het zaak ervoor te zorgen dat het gebied tegen die tijd ongeschikt is als leefgebied voor die soorten. Zo kunnen bijvoorbeeld struiken gedurende het groeiseizoen kort gesnoeid worden, zodat er geen vogels gaan broeden.

Algemeen voorkomende soorten zonder jaarrond beschermd nest kunnen blijven broeden in de directe omgeving van het onderzoeksgebied. Indien broedende vogels in de directe omgeving van het onderzoeksgebied aanwezig zijn, kunnen versturende werkzaamheden zoals verbouwwerkzaamheden of een verwijdering van beplanting mogelijk echter niet plaatsvinden zonder hinder te veroorzaken. Wanneer er geen broedende vogels aanwezig zijn kunnen de werkzaamheden wel plaatsvinden. Indien er op deze manier wordt gehandeld, treden er geen nadelige effecten op ten aanzien van vogels. Wanneer de werkzaamheden in het geheel plaatsvinden in de minst kwetsbare periode (tussen begin oktober en half februari) worden eveneens geen nadelige effecten verwacht. Dit laatste verdient derhalve aanbeveling. Indien de werkzaamheden worden uitgevoerd op bovenstaande wijze, zullen er geen nadelige effecten optreden ten aanzien van vogels.

In het geval van de start en uitvoering van grondwerkzaamheden binnen het plangebied zijn de volgende voorbeelden van maatregelen vanuit de zorgplicht noodzakelijk:

- er dient in de bouwfase voor te worden gezorgd dat bij het inrichten van het bouwterrein wordt voorkomen dat het gebied aantrekkelijk wordt voor de vestiging van de rugstreeppad. Het ontstaan van poeltjes of plassen op het bouwterrein in het zomerhalfjaar (vanaf april) dient te worden voorkomen, zodat er geen geschikt voortplantingswater voor de rugstreeppad aanwezig zal zijn;
- er wordt gelegenheid gegeven aan amfibieën en grondgebonden zoogdieren, die tijdens de werkzaamheden worden gevonden, te vluchten of zich te verplaatsen naar een schuilplaats buiten het bereik van de werkzaamheden. Dit gebeurt door onder andere vegetatie of bodemmateriaal (takken, stronken, steenhopen) gefaseerd te verwijderen;
- in verband met verstoring van aanwezige dieren worden de werkzaamheden zoveel mogelijk overdag uitgevoerd;
- indien tijdens de uitvoering van de werkzaamheden beschermde soorten worden waargenomen dienen maatregelen te worden genomen om schade aan deze individuen zo veel mogelijk te beperken (bijvoorbeeld wegvangen en verplaatsen).

7.7 Eindconclusie

Dit rapport wordt gebruikt ter onderbouwing van de ontheffingsaanvraag. Bij de planning en wijze van uitvoering dient rekening te worden gehouden met de huismus, laatvlieger en de zorgplicht voor de overige soorten. In onderstaande punten wordt de eindconclusie weergegeven, welke gelden na ontheffingverlening:

- de voorgenomen werkzaamheden vinden plaats na het ongeschikt maken van de aan te tasten verblijfplaatsen van huismussen en de laatvlieger. De voorgenomen werkzaamheden worden dus pas uitgevoerd vanaf april 2020 of vanaf oktober 2020 (afhankelijk van de datum van ontheffingverlening);
- het ongeschikt maken van het dak dient in de periode van september tot en met februari plaats te vinden. Het is gewenst dit nog vóór 1 maart 2020 uit te voeren. Daarbij dienen de kopgevels en de overhellende dakpannen te worden ontzien, in verband met de laatvlieger;
- het ongeschikt maken van de verblijfplaats van de laatvlieger dient te worden uitgevoerd in april, augustus of tweede helft van oktober. Daarbij dient rekening gehouden te worden met de huismus, indien het dak in die periode nog niet ongeschikt gemaakt is voor deze soort;
- bij het ongeschikt maken van de huismusverblijfplaatsen dienen de openingen onder de dakpannen boven de goot hermetisch afgesloten te worden met bijvoorbeeld pурсchuim;
- voordat de huidige nestlocaties ongeschikt gemaakt worden, dient door een deskundige te worden vastgesteld dat er geen huismussen meer aanwezig zijn op het moment dat de verblijfplaatsen worden afgesloten. Indien er nog huismussen in het nest aanwezig zijn dient te worden gewacht met afsluiten totdat deze zijn uitgevlogen;
- bij het ongeschikt maken van de laatvliegerverblijfplaats dienen enkele exclusion flaps geplaatst te worden bij de openingen onder de overhellende dakpannen. De overige openingen worden dichtgemaakt met bijvoorbeeld pурсchuim;
- direct voorafgaande aan de sloop dient vastgesteld te worden dat er geen vleermuizen meer in de bebouwing aanwezig zijn. Indien nog wel aanwezig (controle uitvliegende en invliegende dieren door deskundige ecoloog) dienen verdere maatregelen getroffen te worden om verblijfplaats te ontmoedigen;

- indien tijdens de werkzaamheden toch huismussen of vleermuizen worden aangetroffen onder het dak van de te slopen bebouwing, dienen de werkzaamheden per direct te worden stopgezet en wordt een deskundige op het gebied van de betreffende soort ingeschakeld die kan beoordelen op welk moment en op welke wijze de werkzaamheden hervat kunnen worden;
- als compenserende alternatieve verblijfplaatsen zullen in de nieuwbouw inbouwstenen worden geplaatst voor vleermuizen om de spouw te kunnen bereiken. Een zomerverblijf zal permanent niet meer beschikbaar zijn voor vleermuizen, waarvoor minimaal vier inmetsekkasten worden geplaatst in de zuid- en westgevels van de nieuwbouw (vier keer het aantal permanent verloren verblijfplaatsen);
- als tijdelijke alternatieve verblijfplaats zijn twee vleermuiskasten geplaatst voor de laatvlieger. Deze kasten mogen buiten de kwetsbare periode worden verwijderd, mits de permanente alternatieven voor een periode van minimaal 3 maanden beschikbaar zijn;
- als compenserende alternatieve verblijfplaatsen zijn vier nestkasten voor huismussen geplaatst. Deze kunnen worden verwijderd buiten de kwetsbare periode, mits er permanente alternatieven zullen worden aangeboden in de nieuwbouw en minimaal 3 maanden beschikbaar zijn.

1 Grootte van het plangebied

U hebt verzocht aan te tonen dat het deel van de gebouwen die niet onderzocht zijn, ongeschikt is voor vleermuizen, terwijl dit deel van de gebouwen gekoppeld is aan een gebouw wat wel geschikt is voor vleermuizen.

Er is een aanvullende beoordeling in het plangebied uitgevoerd door Laneco, ten aanzien van de geschiktheid van de achtergelegen bebouwing voor vleermuizen. Bij een controle door de heer Van Pijkeren (ecoloog bij Laneco) kon op 2 plekken onvoldoende worden uitgesloten of er vleermuizen aanwezig waren. Deze plekken zijn bij een aanvullende controle door de heer Eversteijn (ecoloog bij Laneco) onderzocht. Hierbij zijn geen indicaties van verblijfplaatsen van vleermuizen geconstateerd. Zie voor een uitgebreide uitwerking separate bijlage A.

Er is één laatvlieger zomerverblijfplaats aangetroffen. Het dier vloog uit vanonder de westelijke zijde van het dak van het woonhuis. U geeft aan dat er aangetoond moet worden dat er wel/geen verbinding is met andere gebouwdelen. Ons inziens doet dit niet ter zake. Er is in de bebouwing een verblijfplaats aanwezig die is beschermd in de Wet natuurbescherming. Het betreft een aaneengesloten gebouwstructuur waarvan de spouwen al dan niet met elkaar in verbinding staan. Omdat het gehele gebouw ongeschikt wordt gemaakt voorafgaand aan de sloop wordt daarmee zorgvuldig gehandeld. Waar het dier naar toe kruipt is alleen interessant om te weten als niet de gehele bebouwing ongeschikt wordt gemaakt. Alleen met destructief onderzoek (waarbij ook de verblijfplaats wordt aangetast) kan worden aangetoond waar de laatvlieger daadwerkelijk huist. Dit is niet mogelijk zonder ontheffing van de Wet natuurbescherming.

Gezien de invliegplek halverwege de kopse kant, is het zeer onwaarschijnlijk dat het dier ver weg kruipt; dan zou de invliegplek ook elders zijn, en niet twee maal op dezelfde plaats. Zomerverblijfplaatsen van de laatvlieger zijn veel minder kritische locaties qua microklimaat en plaats dan bijvoorbeeld kraam- en winterverblijfplaatsen, waar een stabiel binnenklimaat erg belangrijk is. Zomerverblijfplaatsen van laatvlieger worden zelfs met regelmaat achter luiken aangetroffen (Persoonlijke constatering; Van Pijkeren, 2020).

2 Mitigerende maatregelen

Voor de laatvlieger zijn (standaard) vleermuiskasten geen bewezen geschikte maatregel om te dienen als geschikte alternatieve verblijfplaats voor de soort. U geeft aan dat het wenselijk is om in de directe omgeving verblijfplaatsen vast te stellen welke binnen het netwerk van de laatvlieger vallen. U hebt daarbij verzocht om door middel van een duidelijk overzicht (kaart en foto's) aan te geven of er in de directe omgeving (geschikte) verblijfplaatsen aanwezig zijn waarop de laatvlieger kan terugvallen en/of de tijdelijke maatregelen voor de laatvlieger aan te passen door permanente voorzieningen, geschikt als alternatieve zomerverblijfplaatsen voor de laatvlieger, in de directe omgeving aan te brengen.

2.1: aanvullende gegevens

Van de laatvlieger is bekend dat deze zich regelmatig verplaatst; soms elke dag. Kleine verblijfplaatsen en individuen kunnen grote afstanden afleggen en bestaan meestal uit dieren van één lokale groep (onderzoek Bureau Natuurbalans en Stichting de laatvlieger (www.stichtingdelaatvlieger.nl)).

Laatvliegers bewonen een netwerk van verschillende huizen die op een afstand van hooguit enkele honderden meters van elkaar liggen. Dit komt overeen met de onderzoeksresultaten van het vleermuisonderzoek, waarbij op elke avond uit- of langsvliegende laatvliegers zijn waargenomen.

Er is door ons gezocht naar een voor laatvlieger geschikte manier om tijdelijke alternatieve verblijfplaatsen te realiseren. Deze is gevonden op ongeveer 50 meter van het plangebied. De woning, die nu niet geschikt is als verblijfplaats voor de laatvlieger, is door het realiseren van 4 open stootvoegen van 2 cm. breed die doorlopen naar de spouw op 5-6 meter hoogte, tussen aanwezige ramen (zodat compartimenten ontstaan) gezorgd voor een tijdelijk alternatief. De stootvoegen bevinden zich aan de westzijde van het pand, zodat er een deel van de dag verwarming door de zon is (dezelfde zijde/windrichting als de huidige verblijfplaats). In de nieuwe bebouwing worden ook permanente voorzieningen gerealiseerd. Zie voor meer informatie separate bijlage A.

2.2: Wijziging mitigerende maatregelen

Om maximaal effect van mitigerende maatregelen te krijgen stellen wij een wijziging voor in de in het projectplan voorgestelde maatregelen voor

Laatvlieger

Alle in het plangebied aanwezige bebouwing wordt als volgt behandeld:

- Als overbruggingsmaatregel in bebouwing aan de Laarderweg 67 (binnen 60 meter) in een spouw zonder geschikte open stootvoegen, totaal 4 open stootvoegen aangebracht met een breedte van 2 cm; zie ook bijlage A.
- Aangezien de vastgestelde verblijfplaats een groot deel van het jaar gebruikt (kan) worden, wordt het ongeschikt maken van verblijfplaatsen uitgevoerd in de minst kwetsbare periode, namelijk buiten de winterperiode (half april – eind oktober).
- Minimaal 5 dagen voorafgaand aan de sloopwerkzaamheden worden de oorspronkelijke verblijfplaatsen ongeschikt gemaakt (met avondtemperaturen op minimaal drie achtereenvolgende avonden van meer dan 12 °C en onder ecologisch toezicht).
- Het ongeschikt maken wordt uitgevoerd door losse elementen te verwijderen en het microklimaat in (potentiële) verblijfplaatsen te verstoren door het creëren van tocht. Dit gebeurt door:
 - o Vooraf (een deel) van de dakrand en dakbedekking van de daken te verwijderen;
 - o Goten en betimmeringen verwijderen;

- o Kozijnen verwijderen zodat de spouw open komt te liggen;
- o Forse gaten (minimaal 50 cm bij 50 cm) in (spouw)muren te maken waardoor deze gaan tochten. Het beste is om dit op de hoeken van het gebouw te doen over de volledige hoogte van de spouwmuur; en in ieder geval om de 5 meter onder en bovenin de spouwmuur.

Hiermee wordt aan eventueel aanwezige vleermuizen de kans geboden een ander heenkomen te zoeken.

- Na het ongeschikt maken en voorafgaand aan de sloop wordt door een ecooloog gecontroleerd of er geen vleermuizen aanwezig zijn. Indien dat wel het geval is, worden aanvullende maatregelen genomen. Na controle gebeurt bij een minimale temperatuur van 12 °C op een moment dat de avondtemperatuur minimaal 3 opeenvolgende dagen deze temperatuur is geweest.
- De bebouwing wordt strippend gesloopt, zodat eventueel aanwezige dieren de kans krijgen om het pand op eigen kracht te verlaten. Er zit hierbij minimaal één nacht tussen het verwijderen van de daklijsten, overige kozijnen e.d. (waardoor de spouw open komt te liggen) en de sloop van de muren/het dak.
- Tevens worden in de nieuwbouw een evenredig aantal permanente voorzieningen aangebracht, in de vorm van een toegankelijke spouwen met voldoende invliegopeningen (open stootvoegen op minimaal 4 meter hoogte (bij voorkeur hoger) van 2 cm breed).
- Achter deze open stootvoegen (2 per kast) worden in de nieuwe bebouwing 4 kasten ingebouwd in de spouw, waarbij minimaal 2 van deze kasten aan de zuid/zuidoost/zuidwest zijde. De kasten zijn minimaal 1 m2 groot.
- Alle bovengenoemde alternatieve verblijfplaatsen hebben een locatie die gelijk of beter van kwaliteit is aan de oorspronkelijke situatie wat betreft situering (minimaal 30% in zuid/zuidoost/zuidwest georiënteerde muren en de overige verspreid over de bebouwing), hoogte (minimaal 3 meter), een relatief donkere groene aanvliegroute/bomenrij, vrije vliegruimte en zijn lichtvrij en vrij van verstoring en buiten bereik van predatoren.
- De locatiekeuze en plaatsing van permanente voorzieningen geschiedt met goedkeuring door een ter zake kundige.
- Verlichting tijdens de werkzaamheden in de periode februari-december wordt beperkt en in geen geval direct op gebouwen, groene elementen of het water gericht. Er wordt gebruik gemaakt van verlichting met een naar beneden gerichte, gebundelde lichtstraal zonder lichtdispersie.
- Ook in de nieuwe situatie dient verlichting in het nu nog vrij donkere plangebied te worden beperkt. Er wordt gebruik gemaakt van verlichting met een naar beneden gerichte, gebundelde lichtstraal zonder

lichtdispersie en een maximale hoogte van 3 meter. De verlichting wordt in geen geval op lijnvormige en opgaande groene elementen of water gericht.

Huismus:

- De pannen op het dak worden buiten het broedseizoen en buiten een vorstperiode verwijderd (in de periode augustus tot maart).
- In de nieuwbouw worden permanente huismusvoorzieningen aangebracht in de vorm vogelvides die over de gevellengte worden aangebracht. Er worden minimaal 4 invliegopeningen gerealiseerd (en dus 4 nestplekken).
- Op het nieuwbouwterrein worden enkele hagen (minimaal 15 meter; hoeft niet aaneengesloten) van 1,5 meter hoog en 1 meter breed gerealiseerd. Binnen 3 jaar na aanplant moet deze maat zijn bereikt. Plantmateriaal bestaat uit dichte struiken, bij voorkeur van meidoorn. Liguster en spaanse aak zijn ook toegestaan.
- Tijdelijke voorzieningen in de vorm van kasten zijn reeds gerealiseerd.

2.3 Gunstige staat van instandhouding

Met deze maatregelen wordt mede invulling gegeven aan de duurzame gunstige staat van instandhouding van de soorten huismus en laatvlieger. Er blijven voldoende verblijfplaatsen aanwezig in het plangebied; het aantal plekken neemt zelfs toe ten opzichte van de huidige uitgangssituatie.

Maandag 31 augustus jl. heeft u van [REDACTED] Laneco de beantwoording van de door u gestelde vragen met een nadere uitwerking ontvangen inzake de ontheffingsaanvraag locatie Laarderweg 70 te Eemnes met uw kenmerk Z-WNB-RI-REG-2020-0226. Wij als bouwbedrijf willen graag verder met dit project daar wij onze mensen en tijd hiervoor gereserveerd hebben. Door de stikstof maatregelen en de gevolgen van de Corona pandemie hebben we te maken met stagnatie en uitval op verschillende werken. Hierdoor zijn we voor de continuïteit van onze onderneming mede afhankelijk van dit project en willen dan ook graag aanvangen met de bouw hiervan. Ook willen wij graag op korte termijn aanvangen met het ongeschikt maken van de bebouwing; hiervoor zijn wij afhankelijk van een goede temperatuur in de juiste periode.

Van [REDACTED] begreep ik dat u mondeling aan hem had gemeld dat de voorgestelde vogelvides niet als bewezen effectieve maatregel gelden in Utrecht. Wij stellen daarom voor om in plaats daarvan de vogelschroot 2 pannen hoger te plaatsen zodat de onderste dakpanrijen toegankelijk blijven.

Ook willen wij aangeven dat indien het de ontheffingsverlening vergemakkelijkt, wij graag bereid zijn aanvullende maatregelen te nemen voor de aangetroffen soorten door:

- Voor de gehele nieuwbouw het vogelschroot hoger te plaatsen, in plaats van maar een beperkt stuk;
- In plaats van 4, minimaal 12 brede open stootvoegen te realiseren in de nieuwbouw.